

STORTINGET

Innst. 388 S

(2019–2020)

Innstilling til Stortinget fra utenriks- og forsvarskomiteen

Dokument 17 (2019–2020)

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Rapport fra Stortingets delegasjon til Nordisk råd om virksomheten i 2019

Til Stortinget

Sammendrag

Den nordiske samfunnsmodellen har tjent landene og innbyggerne godt. Nordisk samarbeid har bidratt til å styrke verdifelllesskapet og samfunnenes robusthet i møte med globale utfordringer. Nordisk råd arbeider for et tettere samarbeid mellom de nordiske landene og myndighetene for å løse praktiske problemer for innbyggerne, slik at de på enklest mulig måte kan utfolde sine evner, ideer og livsmål uhindret av nabolandsgrensene.

Det nordiske samarbeidet fikk i 2019 en ny visjon og nye strategiske prioriteringer. Norden skal bli verdens mest bærekraftige og integrerte region fram mot år 2030. De strategiske prioriteringene for de første fire årene er:

- Et grønt Norden – sammen vil vi fremme en grønn omstilling av samfunnene våre og arbeide for karbonnøytralitet og en bærekraftig sirkulær og biobasert økonomi.
- Et konkurransedyktig Norden – sammen vil vi fremme grønn vekst i Norden basert på kunnskap, innovasjon, mobilitet og digital integrering.
- Et sosialt bærekraftig Norden – sammen vil vi fremme en inkluderende, likestilt og sammenhengende region med felles verdier og styrket kulturutveksling og velferd.

Visjonen og prioriteringene er arbeidet frem av de nordiske samarbeidsministrene og vedtatt av de nordiske statsministrene i august 2019.

Stortingets delegasjon til Nordisk råd ble i løpet av våren 2019 orientert om arbeidet med ny visjon av den nordiske samarbeidsministeren. Delegasjonen uttrykte støtte til de tematiske prioriteringene og sluttet seg til behovet for en sterkere politisk prioritering av det nordiske samarbeidet. Stortingets delegasjon ga også uttrykk for at en skarpere prioritering av det nordiske samarbeidet bør følges opp av et større politisk handlingsrom i det nordiske budsjettet på en drøy milliard norske kroner.

Nordisk råd som sådan ble imidlertid ikke involvert i utarbeidelsen av ny visjon, noe forsamlingen bemerket overfor de nordiske samarbeidsministrene under Nordisk råds sesjon i Stockholm. På slutten av året sendte Nordisk råd inn sine innspill til tematiske handlingsplaner for hvert prioriterte område.

Diskusjonen rundt budsjettprioriteringer og politisk styring preget arbeidet i presidiet i Nordisk råd i 2019. Presidiet vektla også nordisk og nordisk-baltisk sikkerhetspolitisk samarbeid i en verden hvor grunnleggende demokratiske verdier utfordres på stadig flere områder. Presidiet utarbeidet i 2019 blant annet en ny strategi for nordisk samarbeid for samfunnssikkerhet og beredskap.

Utvalget for velferd i Norden har leder og aktive medlemmer fra Stortinget. Utvalget har i 2019 hatt særlig fokus på ulikhet i helse, likestilling på arbeidsmarkedet og oppfølgingen av #metoo. Utvalget engasjerte seg i befolkningsundersøkelsen på Grønland som viste svært urovekkende tall på seksuelle overgrep mot og selvmord blant barn og unge, blant annet ved å sende

skriftlige spørsmål til den danske og grønlandske regjering, og til ministerrådet.

Utvalget for et bærekraftig Norden har også leder og aktive medlemmer fra Stortinget. Utvalget har i 2019 særlig engasjert seg i sirkulær økonomi og bærekraftig produksjon og forbruk. Utvalget har blant annet behandlet et forslag om en mer klimavennlig byggesektor, hvor det fokuseres på utarbeiding av felles nordiske standarder, tilrettelegging for å øke ressursutnyttelsen og anvendelse av mer miljøvennlige materialer i byggeprosessen.

I Utvalget for vekst og utvikling har Stortingets medlemmer stått i bresjen for å få reetablert et nordisk ministerråd for transport, som ble nedlagt i 2005. Det har vært fremmet flere forslag de senere årene, og medlemmene i utvalget har ment at Norden ikke kan bli verdens mest integrerte region uten å styrke samferdsels-samarbeidet. Under Nordisk råds sesjon i Stockholm ble det fra samarbeidsministrenes side sagt at behovet for et eget ministerråd var til stede, og at det ble tatt sikte på å få gjenopprettet dette.

Stortingets medlemmer i Utvalget for kunnskap og kultur har særlig engasjert seg i sammenhengen mellom frafall i skolen og folkehelse og gjensidig godkjenning av eksamensbevis og yrkeskvalifikasjoner i de nordiske landene. Innen utdanningssektoren har også representantene jobbet med å utarbeide en nordisk handlingsplan for friluftsliv og for økt mobilitet for folkehøyskole-studenter.

Årsrapporten inneholder en oversikt over rådets organisasjon, Stortingets delegasjon, Stortingets debatt om nordisk samarbeid, rådets prioriteringer i 2019, den 71. sesjonen i Stockholm i oktober 2019 og temasesjonen i april 2019, arbeidet i presidiet, utvalgene og kontrollkomiteen og arbeidet i Det parlamentariske østersjø-samarbeidet og Vestnordisk råd.

Stortinget hadde formannskapet i Det parlamentariske østersjø-samarbeidet i 2019 og var vertskap for den 28. BSPC-sesjonen 24.–27. august 2019. Sesjonen hadde som overordnet tema «Rene hav og framtidens arbeidsmarked» og samlet rundt 200 deltakere fra de 11 medlemslandene. Formålet med samarbeidet er å fremme den parlamentariske dialogen i Østersjøregionen, og påvirke regjeringene i utviklingen av Østersjø-samarbeidet.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jette F. Christensen, lederen Anniken Huitfeldt, Martin Kolberg, Marianne Marthinsen og Jonas Gahr Støre, fra Høyre, Hårek Elvenes, Trond Helleland, Ingjerd Schou og Michael Tetzschner, fra Fremskrittspartiet, Siv Jensen, Christian

Tybring-Gjedde og Morten Wold, fra Senterpartiet, Liv Signe Navarsete, fra Sosialistisk Venstreparti, Audun Lysbakken, fra Venstre, Tina Shagufta Munir Kornmo, og fra Kristelig Folkeparti, Geir Sigbjørn Toskedal, viser til Rapporten fra Stortingets delegasjon til Nordisk råd om virksomheten i 2019. Rapporten beskriver omfattende virksomhet på en rekke områder av stor betydning for Nordens innbyggere. Det er enighet i komiteen om at den nordiske velferdsmodellen kjennetegnes av rettferdighet mellom innbyggerne, høy grad av frihet og tillit mellom borgere og styresmakter, og effektiv velferdsutvikling. Trepertssamarbeidet mellom arbeidsgiver-, og arbeidstakerorganisasjonene og staten spiller en viktig rolle i den sammenheng.

Dette er en samfunnsmodell og et verdifelleskap det er grunn til å verne om, som også viser styrke i møte med globale utfordringer. Komiteen anser Nordisk råd som et viktig samarbeidsorgan mellom de nordiske land for å løse praktiske problemer for innbyggerne og samarbeid over landegrensene.

Komiteen viser til den nye visjonen og de nye strategiske prioriteringene som ble nedfelt for nordisk samarbeid i 2019, arbeidet frem av de nordiske samarbeidsministrene og vedtatt av de nordiske statsministrene. De strategiske prioriteringene for de neste fire årene er henholdsvis et grønt Norden, som sier at vi skal fremme grønn omstilling av samfunnene og bidra til karbonnøytralitet og bærekraftig sirkulær og biobasert økonomi; et konkurransedyktig Norden, som sier at vi sammen skal fremme grønn vekst basert på kunnskap, innovasjon, mobilitet og digital integrering; og til slutt et sosialt bærekraftig Norden, som viser til at vi sammen skal fremme en inkluderende, likestilt og sammenhengende region fundert på felles verdier og styrket kulturutveksling og velferd.

Komiteen er kjent med at Stortingets delegasjon til Nordisk råd ikke deltok i utarbeidelsen av ny visjon, men ble orientert om arbeidet med denne i løpet av våren 2019, og at nevnte delegasjon ga uttrykk for at en skarpere prioritering av det nordiske samarbeidet bør følges opp av et større politisk handlingsrom i det nordiske budsjettet på en drøy milliard norske kroner.

Komiteen viser til at årsrapporten inneholder en oversikt over rådets organisasjon, Stortingets delegasjon, Stortingets debatt om nordisk samarbeid, rådets prioriteringer i 2019, den 71. sesjonen i Stockholm i oktober 2019 og temasesjonen i april 2019, arbeidet i presidiet, utvalgene og kontrollkomiteen og arbeidet i Det parlamentariske østersjø-samarbeidet og Vestnordisk råd.

Fra dette arbeidet, ønsker komiteen spesielt å trekke frem at Stortinget hadde formannskapet i Det parlamentariske østersjø-samarbeidet i 2019 og var vert-

skap for den 28. BSPC-sesjonen 24.–27. august 2019. Sesjonen hadde som overordnet tema «Rene hav og framtidens arbeidsmarked» og samlet rundt 200 deltakere fra de 11 medlemslandene. Formålet med samarbeidet er å fremme den parlamentariske dialogen i Østersjøregionen, og påvirke regjeringene i utviklingen av Østersjøsam arbeidet.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og råar Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 17 (2019–2020) – Rapport fra Stortingets delegasjon til Nordisk råd om virksomheten i 2019 – vedlegges protokollen.

Oslo, i utenriks- og forsvarskomiteen, den 17. juni 2020

Anniken Huitfeldt

leder

Ingjerd Schou

ordfører

